

DE NOORD-BRABANDER

Staan- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS-PRIJS

Voor de Sted. f. 12.
Franco per post. n. 14.

RICERE VERUM QUID VETAT?

HORATIUS.

(Verschijnende driemaal ter week: Dingsdag, Donderdag en Zaterdag.)

ADVERTENTIEM

15 cents de regel
bhalve 35 cents zevent

HET BESLUIT VAN DEN 28 AUGUSTUS
1843 (Staatsbl. No. 43) UIT EEN REGTS-
KUNDIG OOGPUNT BESCHOUWD.

Jurisprudentia est dignarum atque
humanarum rerum notitia, justis
atque injustis acientia.

Ulpianus, l. 10. § 2 de justitia
et jure.

Er ligt den belijders van elke godsdienstige gezindheid veel aan gelegen, toe te zien, welke verordeningen tusschen beide van Regeringsmagt, ten aanzien der Kerkelijke belangen, worden genomen.

De bescherming, die aan alle godsdienstige gezindheden in het Koninkrijk wordt verleend, behoort weldadig te zijn, en mag, onder geen voorwendsel hoegenaamd, in aanmattingen ootzaarden, die in 's lands Wetten geen steunpunt ontmoeten.

Kerkbesturen en kerkelijke administraties zijn, als zedelijk ligchaam beschouwd, met betrekking tot de burgerlijke handelingen *INTEGRUM JURIS*, dat is, in hunne volle bevoegdheid, voor zoo verre deze door geene openbare verordeningen is beperkt of gewijzigd.

Art. 1691 van het Burgerlijk Wetboek, dat dit beginsel huldt, is slechts een uitvloeisel van den regel, die aan elk persoon — het zij *persona moralis* of *civilis* — onbepaalde bevoegdheid van handelen toekent, voor zoo verre, daaraan, het zij in het algemeen, het zij voor eenige bijzondere handelingen, niet is gederogerd.

Zoo kunnen Godsdienstige gestichten, Kerken, enz., volgens art. 947 en 1717 van het B. W. zonder magtiging des Konings, noch legaten noch schenkingen aannemen.

Hier spreekt de Wet; maar nergens vindt men bepalingen, volgens welke kerkbesturen, even als minderjarigen, geëmancipeerden, onder curatels gestelde personen, volstrekt onbevoegd verklaard worden, tot het plegen van Burgerlijke daden in het algemeen.

Vindt men dergelijke verordeningen noch in de Grondwet, noch in het Burgerlijk Wetboek, noch in Speciale Wetten; dan zijn de kerkbesturen ook bevoegd tot het verrigten van alle daden, waaronder niet speciaal is voorzien.

Het ligt in den aard der zaak, dat door openbare verordeningen, waarvan rede is in Art. 1691 B. W., niets anders mag ver-

den verstaan dan Wettige verordeningen, dat is, bepalingen afkomstig van de bevoegde magt.

De plaats, waar die woorden worden gelezen, de bovenaangenaalde bepalingen van Art. 947 en 1717 B. W. bewijzen voordien moest kundigen, dat niet elke openbare verordening eene wettelijke bevoegdheid, die de regel is, kan wijzigen of beperken.

In hoeverre kan dan de algemeene bevoegdheid, van een zedelijk ligchaam, om over zijne bezittingen en huishoudelijke zaken, naar goedvinden te beschikken, door het openbaar gezag, binnen engere grenzen worden teruggebracht?

In zoo verre als het openbaar gezag daartoe bij de Wet wordt opgeroepen; in zoo verre als zulks bij de Wet aan de zorg of aan het toezicht van dat gezag is opgedragen.

De Koning kan bij Besluiten, de uitvoering van Wetten regelen; de Koning kan bij Besluiten reglementen van openbaar Bestuur vaststellen in die zaken, welke bij de Wet aan Hoogstdezen zijn overgelaten; de Koning kan de algemeene Regering beginselen vervat in het 6e Hoofdstuk der Grondwet (van de Godsdienst) by middel van Besluiten ontwikkelen; de Koning beschermt, waarborgt aan de belijders van de onderscheidene Godsdienstige gezindheden dezelfde burgerlijke en politieke voorregten, waardigheden, ambten en bedieningen; de Koning zorgt, dat geene godsdienstige gesticht worde in de vrije uitoefening, en dat alle gezindheden zich houden binnen de palen van gehoorzaamheid aan de Wetten van den Staat. — Tot dusverre gaat Hoogstdezenzelfs magt volgens de Grondwet.

Maar de *exorbitante* magt, om de Kerkbesturen in hunne handelingen, zoolang die niet aandruischen tegen de bestaande Wetten, te snuiken, vindt men noch aan den Koning, noch aan de Provinciale Staten, noch aan de Gemeentebesturen gegeven.

Dat er intusschen onder eene vroegere Regering, die zoo veel *tendance* naar het *absolutisme* vertoed, Besluiten werden genomen, lijfdege in strijd met de Wetten, daarde bijna geene verwondering meer.

De Besluiten omtrent de Heerlijke Regten, Jagt, Vischerij, collatie van Predikanten, letterkundigen eigendom van Staatsstukken, Polderbesturen, het ten-
stichtenstelsel, en talloze anderen, staan

daar geplaatst, als wegwijzers voor de be-
doelingen van de oude Regering.

Het besluit van den 16 Augustus 1824 (Staatsblad No 45), nopens de beschikkingen der kerkbesturen in kerkelijke administraties, waarbij de Hooge Regering zich de *suzereiniteit* over die lichamen revindiceerde, werd met dezelfde moedeloosheid, als al de overige, ontvangen.

Het werd gemotiveerd, door de aanmerking »dat eenige Kerkbesturen geheel hadden uit het oog verloren, dat zij slechts »zijn de beheerders der kerkegoederen.» De strekking was, luidens het opschrift, beschikkingen voor te komen omtrent onderwerpen, waarvan de bezorging niet uitdrukkelijk bij de bestaande Wetten, Reglementen of verordeningen, aan die Besturen was opgedragen.

Het ligt in de rede, om, bij de lezing van dat Besluit, zich al dadelijk aftevragen, indien de Kerkbesturen slechts zijn de beheerders der kerkegoederen [iets waaraan nooit eenig Kerkbestuur zal hebben getwijfeld;] wie zijn dan de eigenaars van die goederen? De Staat der Nederlanden? Inderdaad men gevoelt zich genegen, om zulks afteleiden uit de bevelen, die in het Besluit van 1824 worden gevonden.

Dit is intusschen niet te vereenigen met de *additionels* artikelen der staatsregeling van 1798 en met art. 13 der staatsregeling van 1801; volgens deze is in den regel elke Godsdienstige gezindheid zelve in het bezit van hare goederen, en het ligt in den aard van de zaak, dat die lichamen hunne goederen doen beheeren, daarover doen beschikken naar welgevallen, dat zij in dat opzigt hunne bevoegdheid ontlepen van de algemeene Wetten, en die bevoegdheid niet gaan zoeken in speciale Wetten, Reglementen of Verordeningen, welke geene attributieve maar eene *privatieve* strekking kunnen hebben.

En zoo kan men dan ook reeds uit de premissen van het Besluit van 1824 opmaken, dat het op een valschen grondslag berust, waarvan het noodwendig gevolg is, dat velen, daaruit geëmaneerd, den toets der wetten grondwettig onderzoek niet kunnen doorstaan, terwijl het overbodig kan worden geacht gevoelen van hen te wederleggen, die de *prevalentie* der Hooge Regering pogen te rechtvaardigen door het denkbeeld van zaken *Jus eminentis* of soortgelijk *prerogatief*, — eene droochheid uit het afgebroken gebouw der vroegere wetkunde ontleend.

Immers de Grondwet kent geene *prerogative*.

geene prerogatieven, geene magt, dan die uitdrukkelijk aan den Souverein is toegekend.

Het ligt buiten dit bestek, te onderzoeken, hoe men zich naar de bevelen van meergemeld Besluit hebbe geschikt.

Welligt was het bij vele vergeten of nooit gekend: misschien was het nimmer meer uit de vergetelheid opgedolven; had niet dezer dagen het *interpretatief* Besluit van 28 Augustus 1843 [Staatsblad No. 43] zijn voorganger in het leven teruggeroepen.

Dáárbij worden de bepalingen van art. 1, 2 en 3 van het Besluit van 1824 op de *Seminaria* en derzelve *Beheerders* van toepassing verklaard.

Het is der moeite waard, de *consideranten* van het laatste Besluit van nabij te beschouwen.

Op den voorgrond staat het *beginsel* waarop het Besluit van 1824 berust. „Zonder dat *beginsel* te miskennen, kan niet worden beweerd, dat de *Seminaria* een *vrij beheer* over hunne goederen hebben, en bevoegd zijn tot het verrigten van Burgerlijke handelingen, die de pelen van *eenvoudig* beheer overschrijden.”

Welk was dan toch het *beginsel* van het Besluit van 1824?

Niets anders, dan een aangenomen *thema*, eene *hypothese*, die wel verre van bewezen te zijn, in strijd is bevonden met den aard der zaak en met de vroegere staatsregelingen. Niets anders, dan een zeer *ombestemde*, daarom niets minder *erroneuse premisse*, waaruit volgens eene gezonde *logica* nog niet eens kan worden afgeleid datgene wat de Regering beval.

De tweede *considerant* van het Besluit van Augustus 1843 — « dat er geene *uitzondering* kan worden toegestaan voor de *Seminaria* zonder 's lands Wetten omtrent de algemeene Regels van beheer der inrigtingen van de zoogenaamde *doode hand* » te verkorten — verdient geene ernstige wederlegging.

Is er geen *regel*, dan valt er aan geene *uitzondering* te denken

Bestond er eene *uitzondering* op de *wettelijke bevoegdheid* van handelen der *Kerkbesturen* en *kerkelijke administraties* (we neen); dan zelfs zou, naar de erkende regelen van *uitlegkunde*, die *uitzondering* niet van het eene geval tot het andere mogen worden uitgebreid.

Seminaria zijn kweekscholen, meer bepaaldelijk ingerigt om Jongelingen, Rooms-katholijken, Protestanten, Re-monstranten, Israëlieten, enz (want alle deze gezindheden hebben nuak *Seminaria*) langs eene Godsdiensstige, zedelijke en letterkundige opvoeding, *eigenaardig* tot de hoogere studien en tot den geestelijken staat, indien zij de willen aanvaarden, te bekomen.

De *Seminaria* ja staan onder het bijzonder opzigt der Hoogere Geesteljkheid, maar staan verhooven gelijk met elke *particuliere school*, die uit *private* fondsen wordt opgericht.

Maar het is, eene inrigting van de zoogenaamde *doode hand*?

Men noemt aldus *Gemeenschappen*, *Corporaties*, *openbare inrigtingen*, wier bestaan wordt voortgezet door de *opvolgelyke subrogatie* van personen, die dezelve aanstellen of bevelen.

In dien zin is zeker elk *kerkgenootschap* eene inrigting van de *doode hand*, even als elke andere *gemeenschap*, *Corporatie* of *Societeit*.

Wettigt dit de *tusschenkomst* der Hooge Regering?

Gemeensins: zoo lang er geene *wettige* verordeningen in het Koninkrijk bestaan, waarbij die *tusschenkomst* is geregeld, is een *kerkstuur geheel org*, als elke andere *Societeit*.

Er bestaan geene *Wetten*, die de inrigtingen der *doode hand* bepaaldelijk aan banden leggen in de beschikking over hunne bezittingen.

Het beroep op de *doode hand* is derhalve eene *magtspreuk*, die te veel en daarom niets ter zake bewijst.

Het ontbreekt in naburige landen niet aan *Wettelijke* verordeningen omtrent de inrigtingen van de *doode hand*.

Het valt niet te ontkennen, dat dergelijke verordeningen in eene welgeordende Maatschappij nuttig zijn; mits de vrijheid, zelfstandigheid en onafhankelijkheid der Godsdienst daarbij niet lijden — iets wat moeilijk in een land van verschillende Gezindheden kan worden vermeden.

In Nederland kent men dergelijke bepalingen niet, en het onderhavige onderzoek wordt slechts naar de *bestaande* Wetgeving gevolgd.

Men voordeele of de *derde considerant* van het Besluit gelukkiger is gekozen.

Het is een *vaststaande beginsel* [hoe geriefelijk zulk een voorraad van *axiomata* bij de hand te hebben!] dat *godsdienstige gestichten* geene bevoegdheid hebben om te *koop*, te *verkoop*, *erfstellingen*, *giften* of *legaten* te *aanvaarden*, *dadingen* te *treffen* enz. enz, zonder daartoe eene *voorafgaande magtiging* van de Regering te hebben *verkrege*.

Buiten het *aanvaarden* van *schenkingen* en *legaten*, zal men vruchteloos naar dat *bestaande beginsel* zoeken.

Ten aanzien van *deze* handelingen staat dat beginsel *vast*: omdat het in het *Burgerlijk Wetboek* staat geschreven.

Maar ten aanzien van alle *andere* handelingen staat dat *beginsel* minder *vast*; tenzij men het zou willen afleiden uit art 61 van het Dékreet van 30 December 1809, houdende: *ne pourront les biens immeubles de l'église être vendus, aliénés, échangés etc. — Sans une délibération du conseil, l'avis de l'évêque diocésain, et notre autorisation*. Zoo beval Napoleon, naar aanleiding van art. 76 der wet van den 18 Germinal X. jaar, waarbij de oprigting der *Kerkfabrieken* was bevolen.

Doch men lette wel, dat de *organieke artikelen*, welke de Eerste Consul *gelijktijdig* met en als een *aanhangsel* van het *Concordaat* van 26 Messidor IX. jaar, als *Wetten* der Republiek op den 18 Germinal X. jaar, deed promulgeren en executeren, slechts kunnen gesacht worden *verbindend* te zijn voor die landen, welke *destijds* tot de *fransche* Republiek behoorden; daargelaten de vraag in hoeverre de Eerste Consul bevoegd was, om een *bilateraal* *kontraakt* tusschen den H. Stoel en de *fransche* Republiek gesloten, *eigenaardig* bij middel van *aanhangsels* en *Reglementen*, te *organiseren*.

Deze vraag is zonder belang voor Noord-

Nederland, dat in het *concordaat* niet was begrepen.

De *organieke artikelen* zijn dan ook nimmer in *Noord-Nederland*, ten uitvoer gelegd; zelfs de *Regterlijke Collegien* hebben, in voorkomende gelegtheden, geweigerd dertelver bepalingen bij de beslissing van zaken, in toepassing te brengen.

Men ziet dus wat er is van dat *vaststaande beginsel*, en hoe men zich in een doolhof van onzekerheden verliest, zoodra men den draad der *echte beginselen* verlaat, om uit *erroneuse hypothesen*, of *verworpen tradities* verordeningen te smeden. — Uit dwaalbegrippen kunnen niets anders, dan verkeerde gevolgen worden getrokken.

Ziedaar tot welke beschouwingen, onder meer andere, het Besluit van 28 Augustus 1843 aanleiding kan geven.

Rechtskundig beoordeeld, komt de stolsom hierop neder:

Het Besluit van 16 Augustus 1824 lag buiten de pelen der *Koninklijke magt*; het *interpretatief* Besluit van 28 Augustus 1843 zondigt tegen hetzelfde beginsel, en is buiten dien in strijd met de eerste regelen eener *rechtskundige interpretatie*; de Besturen der *Seminaria* zijn *vrij* in hunnen werkring; hunne *Wettelijke bevoegdheid* van handelen kan bij een *eenvoudig* Besluit noch worden *gewijzigd*, noch worden *beperkt*, en de *onafhankelijkheid* der *Regterlijke magt* waarborgt die Besturen tegen de toepassing van een Besluit, dat, men wil zulks hopen, bij verbop van tijd, louter tot de *geschiedenis* der *Ministerieële verantwoordelijkheid* in Nederland zal behooren. 8.

ITALIE

Volgens eenen brief door de *Augob. Zetsusly* medegedeeld, zou men te Napels eene *zamenwering* ontdekt hebben, welke ten doel had, om een aanslag op het leven der koninklijke familie te maken. Maar de correspondent maakt er zelf de opmerking bij, dat de geruchten diensgelande verspreid, waarschynlijk overdreven zijn. Het schijnt intusschen, dat het Napelsch gouvernement verscheidene buitengewone maatregelen genomen heeft, en dat de hoofden der *Zwitsersehe* regimenteren geheime instructien ontvangen hebben.

ZWITSERLAND

Men weet dat de Katholijke kantons van Lucerne, Uri, Schwyz, Unterwalden Zug en Freiburg moesten byeenkomen, om te beradslagen over het te nemen besluit in den Kritieken toestand, waarin zich Zwitserland thans bevindt. Deze byeenkomst heeft plaats gehad; men heeft daarin besloten, eene circulaire aan alle kantons te zenden, het verzoek bevattende om *odvoorwaardelijk* het besluit van de bondsvergadering van den 31 Augustus te *verantwoorden*. De vergadering is het omtrent die punt volkomen eens geweest; maar ingeval men weigerde aan dit voorstel zijne toestemming te geven, zou de vergadering in eene meerderheid en minderheid verdeeld zijn, volgens het zeggen van een Zwitsersch protestansch dagblad. In dit geval zou de minderheid verlangen, er de verklaring bij te voegen, dat de Katholijke kantons zich van alle geratenchap met de andere kantons zouden onthouden, tot zoo lang men het bondgenootschappelijk regt, in hetgeen de kloosters van Argau betreft, zou erkend hebben; deze bedreiging is het verschieft, zou door de minderheid niet goedgekeurd geworden zijn, die van geene scheiding wil hooren spreken. Maar daar het binnin, dat de afgevaardigden van Lucerne als

hebben, zal de scheiding onvermijdelijk zijn, in geval de bondsvergadering niet toegeeft.

ENGELAND,

De laatste brieven van de Ionsche eilanden melden, dat in dat land, hetwelk aan de bescherming van Engeland onderworpen is, ernstige onlusten uitgebarsten zijn. Op verschillende plaatsen hebben gewapende uitvalen plaats gehad; tusschen het volk en de gewapende magt van Cephalonia is een strijd ontstaan, waarbij verscheidene personen gesneveld zijn. De Krijgswet is voorgelezen geworden, en de lord-protecteur heeft aan de te Maltha gestationeerde zee-magt hulp gevraagd. Er heerscht veel gisting in dat land.

SPANJE

De opstand, die op zekeren dag geheel Spanje moest omver werpen, is overal onderdrukt en de magt is aan de zijde van het gouvernement gebleven. In eenige steden, zoo als te Jerez, heeft het loten voor de conscriptie eenige ongeregelheden veroorzaakt, die van grooten ernst zouden hebben kunnen worden, indien het beleid van den kommandant der militaire magt niet tusschen beide ware gekomen.

Te Zamora heeft het gouvernement al haar gezag weder, en de magt der beide uiterste partijen vernield.

Te Madrid is de uitslag der algemeene stemming in 13 provincien bekend. Over het algemeen heeft de parlementaire partij de overwinning behaald.

Te Sarragossa was de stand van zaken in den avond van den 3 nog hetzelfde. De stad stelde hare onderwerping uit, en de belegering werd getreng voortgezet, maar er bestond geene botsing tusschen de militie der stad en de troepen der belegeraars.

Prim heeft, naar het schijnt, met zijne divisie zijne intrede te Figuières gedaan.

-- Uit Barcelona heeft men geene nadere tijding ontvangen. Men weet slechts, dat de twee hoofd-redacteurs van de *Constitucional* hebben moeten vlugten, als beschuldigd, van laauwheid. Deze eenvoudige zaak geeft een denkbeeld van den geest, die in deze hoofdstad heerscht.

-- Prim heeft het bij zijne aankomst onder de muren van Gerone nie gepast geoordeeld eenen formelen aanval tegen die stad, welke zeer sterk is, te beproeven. Er heeft slechts een gerecht van eenige tien plaats gehad, waarbij de opstandelingen in de sterkte zijn teruggedreven. -- Prim heeft vervolgens zijne divisie in twee kolonnen verdeeld. Met de ene heeft hij zich naar Figuières begeven, om een getrouw garnizoen in die belangrijke sterkte te leggen, en de andere kolonne is naar Olot gezonden. Een door Amettler gezonden detachement, had in die stad eene oproerige junta gevestigd, welke heeft moeten vlugten, om in Frankrijk eene schuilplaats te zoeken. Spaansch Cerdañe en Lumbourdan zijn volkomen rustig en onder de bescherming der troepen van Amettler. Prim heeft door de beschikkingen, die hij genomen heeft en nog voortzet, den opstand binnen de muren van Girona gesloten, welke stad even als Barcelona weldra belegerd zal worden.

FRANKRIJK

De Hertog van Palmella is den 9 te Parijs aangekomen, hij zou den volgenden dag door den heer Guizot ontvangen worden. Men zegt dat, daar de nieuwe onderhandelingen omtrent den handel tusschen Portugal en Engeland afgebroken zijn, het kabinet van Lissabon eenige nieuwe onderhandelingen met Frankrijk wil doen.

De fransche troepen hebben weder eene nieuwe overwinning op die van Abd-el-kader behaald. De kolonel Gery heeft den Emir zijne tenten zijne muilezels, zijne paarden, zijne wapenen, kortom alles waaruit zijne macht bestond, weggevoerd. De voorname personen van zijn gevolg hebben zich op het grondgebied van Marokko begeven.

-- Men vermoedt dat de tijding van den opstand van Athene eene herige beroering onder de grieken, welke aan de heerschappij van den Sulta

onderworpen zijn, heeft voortgebracht. Men gelooft zelfs, dat deze tijding het teeken zal zijn van nieuwe pogingen tot opstand tegen de magt der verhevene Porte.

NEDERLAND

De *Ami de la Religion* behelst het bericht, dat Mgr. Rosati, Bisschop van St. Louis, te Rome overleden is.

Door hetzelfde tijdschrift wordt gemeld, dat Mgr. van Hooijdonk, Bisschop in *partibus infidelium* van Dardinis, en Vicarius Generaal Apostoliek van Breda, door Zijne Heiligheid is benoemd geworden tot *assistent bij den Pauselijken troon*.

-- Bij besluit van den 7. October jl., N°. 53, heeft Z. M. aan F. P. Sterk, overeenkomstig deszelfs verzoek, eervol ontslag verleend als kapitein bij de dienstdoende schutterij te Breda.

Z. M. de Koning heeft, bij besluit van den 10. dezer jhr. mr. D. T. Gevers van Endegeest, Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal gedurende de thans afgelopen zitting, benoemd tot Staatsraad in buitengewone dienst.

-- Bij besluit van den 10den dezer, heeft de Koning den Minister van Binnenlandsche zaken, den heer W. A. baron Schimmelpenninck van der Oye van de Poll, met den 15den aanstaande eervol ontslagen van de interimaire waarneming der functien van Minister van Buitenlandsche zaken, en is, met hetzelfde tijdstip, tot minister van dat departement benoemd, de luitenant-generaal J. A. H. de la Sarraz, adjudant van Zijne Majesteit in buitengewone dienst.

-- Bij Zijner Majesteit besluit van den 13den September jl., n°. 52, zijn aerruggeroepen, jonkheer A. W. L. M. Heldewier, gezant bij het hof van Sardinië, graaf C. R. A. de Henricourt, zaakgelastigde bij het hof van Zweden en Noorwegen, en baron N. W. Mollerus, zaakgelastigde bij het hof van Portugal.

-- Bij hetzelfde besluit wordt de graaf van Liedekerke, gezant bij den Pauselijken Stoel, tevens geaccrediteerd bij het hof van Sardinië, terwijl de baron E. Sirtema van Grovestins en jonkheer E. M. A. Martini, zaakgelastigden, de eerste bij het hof van Spanje en de laatste bij dat van Denemarken, worden benoemd tot ministers resident, in welke betrekking zij tevens geaccrediteerd worden, de eerstgenoemde bij het hof van Portugal en laatstgemelde bij dat van Zweden en Noorwegen.

-- Bij Zijner Majesteits besluit van den 18den September H., n°. 40, is jonkheer W. G. Dedel, thans minister resident bij het hof van Hannover, benoemd tot buitengewonen gezant en gevolmachtigden minister aldaar, buiten bezwaar van 's rijks schatkist.

-- Bij hetzelfde besluit is aan den heer G. Testa, zaakgelastigde bij de verhevene Porte, de titel verleend van minister resident, in gelijks buiten bezwaar van 's rijks schatkist.

-- Volgens geruchten zou er bij de regering thans ernstig sprake zijn van eene nieuwe conversie der 5 pCts, welke men ditmaal zonder vermeerdering der schuld en dus eenvoudig in 4½ pCts. zouden willen verwisselen. Ten einde zoodanige conversie tot stand te brengen, zoude daarmede wederom in verband staan de kapitalisatie van het Belgische schuld-aandeel, op welke operatie naar men zegt, reeds betrekkingen met het huis Rothschild zonden aangeknoopt zijn. Aan den definitieve minister van Financiën zal, naar men verzekert, tot voorwaarde gesteld worden zich met deze eens gemaakte bepalingen te vereenigen. Vrij algemeen loop ook het gerucht dat de portefeuille van Financiën definitief aan den heer Molins is of zal worden aangeboden. (Hoevelblad).

-- Men verzekert, dat de pligige doop van den jonggeboren Prins, tweede zoon van Hk. KK. HH. den Prins en de Prinses van Oranje, op Woensdag den 18 October aanstaande, in de kerkkerk alhier, zal plaats hebben.

-- Op Dinsdag, den 24 October, van te vangen des voormiddags ten tien ure, en zoo noodig,

volgens dagen, zullen aan de gebouwen van het voormalig Rijk Athenaeum te Franeker, in het openbaar, van wege het Rijk, worden verkocht de planten en gewassen in den kruidentuin, benevens de kassen en lessenaars aldaar voorhaanden, waarvan de catalogus, onder anderen, verkrijgbaar zal zijn bij den boekhandelaar J. M. van 't Haaff, alhier.

-- LEYDEN, den 5 Oct. De Arrondissements-Regtbank ter dezer stede, heeft heden uitspraak gedaan in de zaak van het begrafenis-fonds. De Regtbank heeft de beklagden E. de Groot en A. van den den Bergh respectievelijk schuldig verklaard aan laster of altans aan strafbare deelneming aan laster, door het doen insereren eener advertentie, lasterlijke feiten inhoudende, in de *Leydsche Courant* van den 22 Mei jl. De Regtbank heeft mitsdien de beklagden E. de Groot en A. van den Bergh veroordeeld, de eerste tot eene gevangenisstraf van zes weken en den tweeden tot die van eene maand, en beide beklagden daarenboven tot eene geldboete ieder van f 50, mitsgaders solidair tot de betaling eener geldboete van f 100 aan de bevestigde partij, en veratek der burgerlijke regten bij Art. 42 van het strafwetboek vormeld, voor den tijd van vijf jaren. De beklagde Demmenie is vrijgesproken.

-- De *Staats Courant* van donderdag 12 oktober, behelst de nummers der 421 stuks *CERTIFICATEN* van 5 pCts. *Russische inscriptien* 3e Serie.

STATEN-GENERAAL.

Vereenigde Zitting der beide Kamers van Dinsdag den 10. October.

De vergadering wordt kwartier voor één ure geopend.

De heer mr. A. van Gemrep, Voorzitter der Eerste Kamer, bekleedt den Voorzitters-stoel.

Hij laat door den Griffier een besluit des Konings van den 9. October voorlezen, waarbij de Minister van Binnenlandsche zaken wordt geconmitteerd, om heden ten één ure zich te begeven naar de Vergadering der Staten-Generaal, en aldaar uit Zijner Majesteits naam de tegenwoordige zitting der Staten-Generaal te sluiten.

De Voorzitter benoemt daarop eene Commissie van leden der beide Kamers, om aan Zijne Excellentie Minister van Binnenl. zaken in- en uitgeleide te doen. Die Commissie bestaat uit de heeren: baron van Lijnden van Hemmen, graaf van Heerde tot Eversberg, van Nes, jhr. Repelaer van Molen, naagraaf, Trip, baron Merkus de Kock, Schooneveld en Rijkevorsel.

Kort daarna wordt de Minister van Binnenlandsche zaken, die zich op de gewone statelijke wijze naar de Vergaderplaats der Staten-Generaal heeft begeven, de zaal binnengeleid.

Zijne Exc. plaatst zich voor den troon en houdt daur de navolgende aanspraak:

»Edel Mogende Heeren!

Gedurende de tegenwoordige zoo werkzame zitting, heeft de Regering zich bevligtigd, verschillende belangrijke wets-ontwerpen ter overweging aan te bieden.

Onder degenen, waaromtrent tusschen U Edel Mogenden en de Regering een overeenstemmend oordeel bestond, verdiende dat, betreffende de goedkeuring van het met België gesloten verdrag eene eerste plaats; daardoor loch zijn eindelijk toegeschenen mogelijkheden opruimd, en werd de gelegenheid geopend, om zich op eene meer afdoende wijze onledig te houden met de regeling van de in de laatste jaren werkelijk verachtte finantien.

U Edel Mogenden vereenigden zich al verder met onderscheidene wets-ontwerpen van justitien, finantielen en administratieven aard; en dachten met de Regering eenstemmig, zowel namens de noodzakelijkheid tot het verlaten van onderstaad aan de Maatschappij van Weldadigheid, als namens de wenschelijkheid om de gemeenschap van Limburg met de overige deelen des Rijk door eenen straatweg te bevorderen.

De Regering, Edel Mogende Heeren! zag zich jaarentegen te leure gesteld in de hoop van de regterlijke organisatie zoodanig te verbeteren, als veelzijdig wenselijk werd geacht.

Ook slaagde zij niet in hare pogingen om maatregelen in te voeren, waardoor de behoeften en middelen, zonder een nieuw bezwaar op de ingezetenen te leggen, in eene betere verhouding tot elkander werden gebracht.

Het ontwerp van wet tot conversie der schuld, door de Regering als het meest doeltreffend redmiddel beschouwd, moest in nadere overweging worden genomen; het daarop gevolgd voorstel tot het heffen eener belasting van zekere daarbij opgenoemde inkomsten, werd ingetrokken; maar de begrootings-wetten ter voorziening in de gewone behoeften, kwamen grootendeels tot stand, en hierdoor ziet de Regering zich in staat de aandacht meer onverdeeld op eene regeling der finantien te vestigen.

Met inspanning heeft de Regering getracht 's lands belangen door gepaste middelen te bevorderen. Hetzelfde doel bezield de Edel Mogenden. Thans zal onzer aller streven zijn, om, onder den Goddelijken zegen, in bestaande behoeften verder te voorzien.

In naam des Konings verklaar in deze gewone zitting der Staten-Generaal te zijn gesloten. Daarna gaat de Vergadering uiteen.

Mengelwerk.

KATHOLIJKE ZAKEN VAN RUSLAND.

(Vertolg van het vorig nummer.)

5. Het scheen, dat de huizen der zusters van liefde gedurende eenigen tijd uitgezonderd werden in die vervolging, welke tegen alle anderen gerigt was. De Keizer had bij verschillende gelegenheden gezegd, dat hij hun zijne bescherming verleende. Maar die bescherming is gelijk geweest aan die, welke hij eens aan de religieusen van een klooster in Podolie beloofd had, toen zij hun beklag hadden gedaan, dat zij met het pensioen, hetwelk hun werd uitbetaald, niet konden leven. Hij nam het smeekschrift, dat hem door den overste werd aangeboden, zeer welwillend aan; vervolgens verminderte hij in zijne edelmoedigheid, het pensioen van ieder hunner, met 10 roebels. Sinds het jaar 1842 is ook de beurt der zusters van liefde gekomen, en men heeft er zich niet bij bepaald, huare goederen te ontnemen, gelijk dit met andere kloosters heeft plaats gehad. Want dewijl hunne liefdadigheid zich niet bepaalde bij de Katholijken, en daarom de dankbaarheid van personen gaande maakte, welke eene andere eeredienst waren toegedaan, en de godsdienst beuinnen deed, in wier naam zij de ellenden en het lyden van het menschedom te hulp kwamen; zoo heeft men dien liefdadigen invloed eener Godsdienst, die het gouvernement vervolgt, willen verhinderen; men heeft derhalve verscheidene huizen (59) vernietigd, en aan diegenen, welke men heeft laten bestaan, heeft men bevolen de werzen, de arme weijes weg te zenden, die daar een onderwijs genoten, dat hen in staat stelde later eerlijk hun onderhoud te winnen, en vooral hechte beginselen van geloof en godsvrucht inboezemde; men heeft hun de armen, die verminkten ontnomen, welke ten koste dier instellingen onderhouden werden, en in dezulken, waar men voor eenigen tijd zieken heeft gelaten, zijn de zusters van liefde (dochteren van den H. Vincentius de Paula) geplaatst geworden, onder de bevelen van Russische beambten, om hunne bediening uit te oefenen. In het vondelinghuis, door hen opperigt en bestuurd te Wilna, onder den naam van het Kindeke Jesus, mogen de zusters het te vondeling gelegde Kind niet opnemen; zij moeten den soldaat der statie laten roepen. Deze vordert de ondersteuning van den Commissaris van politie, die, op zijne beurt, den pape oproept. Deze neemt het kind in de scheuring op, zelfs in het geval, dat het kind reeds gedoopt is; ten zij het kind, hetgeen dikwerf gebeurt, reeds overleden zij, alvorens al die bedienaren der vervolging bij een geroepen zijn. De belediging en de verachting van alle welvoegelijkheid bij de ontberingen en waartoe van allerlei soort voegende, heeft men verklaard, dat de oude religieusen moesten heen gaan, en dat de jongeren bij de beambten moesten blijven, om de zieken te dienen; alle de religieusen hebben geantwoord, dat zij elkander niet zouden verlaten, als in den dood.

6. De kinderen, welke uit gemengde huwelijken voortkomen, moeten, wanneer een der gehuwden scheurmaker is, de Godsdienst van dezen volgen.

7. Het is aan de Katholijke priesters verloten in hunne bejijden te stand op te nemen, die betijge verlorene Godsdienst verlaten.

8. Katholijken van den latijnschen ritus, worden genoodzaakt tot de scheuring over te gaan, zoodra de popen of ander beambten, of overdragers verklaren, dat hunne voorouders Grieksch-vereenigden geweest zijn.

9. Indien een kind gedoopt is geworden door eenen Grieksch-vereenigden priester, of eene kerk gezalfd door eenen Grieksch-vereenigden bisschop, hetgeen dikwijls voorviel, toen zij nog niet van de ware kerk waren afgescheiden, moet de mensch tot de scheuring overgaan, en de kerk den Katholijken ontveldigd worden.

10. Na de berooving der kloosters zijn ook alle de fondsen der wereldlijke geestelykheid in bezit genomen, behalven die der pastorieën. Als een bewijs der kwade trouw, waarmee het Russisch bestuur hare eigene besluiten uitvoert, wanneer het een voorwendsel vindt, om te kunnen kwellen, kan men verscheidene pastorieën opnoemen, aan welke men alles ontnomen heeft, wanneer men bevondt, dat de tijdelijke pastoor kanunnik of dignitaris der kerk was. In verscheidene gemeenten heeft men zich willen verzetten tegen deze overtrekking van de letter der keizerlijke ukaze; maar dewijl men de zektheid heeft, dat de weinige vaste goederen en kapitaal, welke men de pastorieën gelaten heeft, na weldra zullen ontveldigd worden, zoo heeft men besloten tot het eenige wat ons overblijft te liden en te zwijgen. Sinds dat dit geschreven werd, -- is de ukaze, waardoor alle pastorieën beroofd worden, uitgekomen; men heeft het mij te Wilna gezegd.

11. Met het driewoudig doel, om 1o, het kleine getal van personen nog te vermindern, aan dewelke het Russisch Gouvernement de mogelijkheid toelaat, om zich aan den geestelijken stand te wijden, dewijl men van hun bewijzen van adelendom vordert, welke men des noods niet geldig verkiest te oordeelen, om 2o, aan de toekomstige bedienaren der heilige altaren de middelen voor de noodige onderrigting te ontnemen; en 3o, om op hunnen geest, ten voordele der scheurmakende strekking van het gouvernement te werken, zijn vele seminariën afgeschaff, geheel de opvoeding is aan leeken toevertrouwd; en de kerkelijke akademie is van Wilna, het middenpunt der Katholijke provincie, naar Petersburg overgebracht, hetwelk zoo zeer daarvan verwijderd is, dat een groot gedeelte der jongelieden, welke zich voor het priesterschap zouden willen voorbereiden, geene middelen zullen bezitten, om de reis te doen; naar Petersburg, waar zij, in plaats van sympathien en aanmoedigingen voor den niet doornen omgeven staat, dien zij gaan omhulzen, te vinden; slechts vernedering, bespottig, en alles zullen aantreffen, wat hen van hunne roeping kan verwijderen; naar Petersburg, waar men door de benoeming der professoren, en alle mogelijke middelen, zal trachten hen tot ontrouwe priesters te vormen; waar nu reeds twee scheurmakende priesters door het gouvernement zijn benoemd, om deel te maken van het universiteitsligehaam. Indien de sultan beval te Mecca een seminarie voor de Katholijken van den Libanus op te rigten, zoude deze maatregel meer vreemd kunnen schijnen; maar hij zou zeker niet meer vijandig tegen het Katholicismus kunnen zijn.

(Uit plaatsgebrek het slot in een volgend nummer.)

De Notaris P. GELPKE, residierende te Dinther, zal voor zijne principalen publiek verkoopen bij inzetting.

Op Woensdag den 18 October 1843 's namiddags om 4 uren ten huize van THEODORUS SCHELINGS te Dinther.

Een BOUWMANS ERF met extra schoone LANDERIJEN te Dinther aan het Beugt.

Op Donderdag den 20 October 's namiddags om 4 uren ten huize van ANTONIE COPPENS, te Dinther.

Eene BOUWMANSHOEF te Dinther aan de Heilbaren in 5 Koopen of in Massa.

Aanbesteding.

Op Maandag den 18 October 1843, des morgens ten elf ure, zal door het R. C. Kerkbestuur te Boekel, onder nadere goedkeuring, ten huize van VAN DER BURGT naast de Kerk publiek worden AANBESTEED.

Het doen van eenige VERANDERINGEN, VERNIEUWINGEN, en HERSTELLINGEN aan de Kerk der R. C. Gemeente te BOEKEL.

Het BESTEK en VOORWAARDEN zal ter lezing liggen bij VAN DER BURGT en daags te voren de noodige aangwijzing worden gedaan, zul-

lende intusschen nadere inlichtingen te bekomen zijn, zoo bij den WelEerwaarden Heer PASTOOR te Boekel, als bij den Provincialen Ingenieur Jhr. E. C. S. Ridder VAN RAP-PARD te 's Bosch en den Opzigtcr VAN VEG-GEL te Esp.

De Notaris J. A. GERLACH Jr. gevestigd te Heusden, zal op den 2 en 10 November 1843,

des namiddags ten vijf ure, ten huize van de Eigenaarsse de Wed. HENDRIKUS VERHOEVEN, te Horpt bij knzet en Afslag Verkoopen:

Een KAPITAAL WOONHUIS, met aangelegen SCHUUR, STALLING, BOOMGAARD, SPA en WEILAND, staande en gelegen onder Horpt, 1/4 uurs van Heusden, ingerigt tot HERBERG, LOGEMENT en BEERDERIJ, en waarin die zaken sedert onafhnglijke jaren met goed gevolg zijn uitgeoefend.

Alles bij Biljetten nader omschreven en verlore inlichtingen te bekomen, bij den Heer J. VERHOEVEN Fabrikant te Heusden, of ten Kantore van genoemden Notaris.

BEKENDMAKING.

De te Eindhoven residierende notarissen, zullen voor de erfgenamen, van wijlen den Heer JACOBUS CHRISTOFFEL

JAYSON, in het openbaar te koop aanbieden:

1. Koop. Eene schoone WINKELHUIZINGE met onderscheidene BOVEN- en BENEDENKAMERS, KEUKEN, KELDER, POMP, ERF en TUIN staande en gelegen te Eindhoven, aan de Registerstraat, te en over de Roomsche Kerk, eene zeer gunstige en schoone stand, waarin sedert vele jaren, met het meeste succes handel in Manufacturen is gedreven, en op dit oogenblik nog gedreven wordt.

Kadastraal bekend in Sectie A. No. 266, Huis en Erf, groot 2 Roeden 20 Ellen, en den Tuin daar achter een gedeelte in No. 267, ter grootte van nagenoeg 3 Roeden 60 Ellen.

2. Koop. Eene HEERENHUIZINGE, voorzien van BOVEN- en BENEDENKAMERS, KEUKEN, KELDER, POMP, BERGPLAATS, ERF en TUIN, daarachter zoo als afgepaald is, staande en gelegen aan en naast de vorige Huizinge, in Sectie A. No. 266a, Huis en Erf, groot 1 Roede 20 Ellen, en de Tuin ongeveer 2 Roeden 60 Ellen, in No. 267.

Thans bewoond wordende door Mevrouw de Weduwe LOIX.

Deze beide HUIZEN strekken zich uit, van de registerstraat tot aan de smalle haven.

3. Koop. De beide Koopen in Massa, groot acht Roeden, zesenzestig Ellen.

Des verlangd wordende kan f 2000,00, ter zake des Koops op den eersten Koop of 'en Massa gevestigd blijven, tegen 4 1/2 percent interest in het jaar.

Deze Verkoopning zal geschieden te Eindhoven, ten Koffijhuize van FRANCISCUS VAN DEN EL HELAER, provisioneel op Vrijdag den 3. November 1843. en final 14 dagen later, dus op Vrijdag den 17. derzelve maand, tels kens des namiddags ten 5 ure.

ZEGT HET VOORT.

GHAANMARKT van 'S BOSCH, van Maandag, Dingsdag en Woensdag, den 9, 10 en 11 October 1843.

Rogge, of schoon, hiervan den aanvocr matig was, zijn de prijzen staande gebleven.

Boekweit, niet ruim ter markt, was echter in de prijzen weinig of geen verandering bespeurd. Haver, niet meerder en aanvocr, heeft men nagenoeg vorige prijzen betaald.

Noteren de navolgende prijzen per Nederlandsch mud, als:

ROGGE	1e kwal	f 5 10 a f 5,35.
	2e	" - 4,00 a - 5,00.
BOEKWEIT	1e	" - 5,00 a - 5,25.
	2e	" - 4,50 a - 4,90.
H A V E R	1e	" - 2,30 a - 2,50.
	2e	" - 2,00 a - 2,20.

Zijnde de middelprijs van de Rogge, waarnaar de zetting van het brood op Dinsdag den 12 Oct. is geschied 5.06 1/2.

De 3 Nederl. ponden Roggebrood 24 1/2 Cents. Het --- Boter f 0.58 a / 0.66.

W. S. 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

Ter Drakk van D. A. A. DE MOOIJ, te Boekel.